

TERUGBLIK

Excursie "Nijenrode"

Na de interessante, door Dr. E.B.J. Postma voor onze Historische Kring gehouden lezing over het kasteel "Nijenrode" in april j.l., werd de mogelijkheid geboden en een afspraak gemaakt voor een excursie naar genoemd kasteel.

Op zaterdagmorgen 18 juni j.l. verzamelden zich een dertigtal van onze leden rond het poortgebouw van deze voormalige ridderhofstad, om onder de deskundige leiding van dezelfde heer Postma het kasteel, rosarium etc. te gaan bezichtigen.

Na te zijn verwelkomd, betraden wij het voorplein en voor het hoofdgebouw staande, werd ons verteld, "dat Nijenrode, van oorsprong een ridderhofstad uit de dertiende eeuw, en menigmaal het toneel van verbitterde strijd tussen de bisschoppen van Utrecht en de graven van Holland, zijn huidige uiterlijk hoofdzakelijk te danken heeft aan een millioenen kostende opbouw en restauratie, gedaan door Michiel Onnes, die in 1907 in het bezit kwam van dit kasteel.

Hij was het, die het hoofdgebouw zoveel mogelijk in de zeventiende eeuwse vorm liet terugbrengen, de stenen bruggen weer door de oorspronkelijke houten verving, het poortgebouw liet bouwen, en de toren zijn houten boven-

bouw deed geven. Tijdens deze restauratie, werd tevens de donjon met een verdieping hoger als oorspronkelijk het geval was geweest, opnieuw opgetrokken".

Na deze uitleg betreffende de buitenzijde en opbouw, werd naar binnen gegaan waar wij in de ridderzaal werden verrast met een kopje koffie.

Tijdens deze koffiepauze werden wij o.m. opmerkzaam gemaakt op het goudleren behang, en de op de balken van de zoldering aangebrachte wapens van de verschillende heren van Nijenrode en hun vrouwen. Over één van die wapens, n.l. die van de Amsterdamse koopman Johan Asst en zijn vrouw Anna Pergens, wist de heer Postma een aardig voorval te vertellen.

"Johan Asst kocht in 1675 Nijenrode, doch beleefde van zijn aankoop geen lang plezier. In 1701 viel hij van zijn paard en stierf aan de gevolgen hiervan. Zijn zeventienjarige neef Johan Asst II zou zijn opvolger worden ; deze jonge man moest echter dertig jaren wachten voordat tante Anna haar laatste adem uitblies. Dat die, nog dertig levensjaren van tante, neef Johan niet zo welgevallig waren, kan men in de schoorsteen van de ridderzaal nog waarnemen. Onmiddellijk na haar dood, liet hij haar in de schoorsteen aangebrachte wapen wegkrassen, en verving het door dat van zijn eigen vrouw."

Na deze koffiepauze ging de rondleiding verder door de verschillende kamers en zalen voor een groot gedeelte in gebruik als vergaderruimte, bestuurskamer en voor administratieve doeleinden. Jammer was het, dat in

sommige van de, toch in oorspronkelijke uitvoering gelaten kamers, het daarin aanwezige meubilair zo fel dissoneerde. Na nog de voormalige keuken te hebben bezocht, nu ook als administratieruimte in gebruik, klauterden wij vis een vrij steile stenen wenteltrap naar de laatste nog niet bezochte zaal waar wij, in de collegebanken zittend, naar de meer recente geschiedenis van Nijenrode konden luisteren.

" De geldverslindende opbouw en restauratie had de heer Onnes zo verarmd, dat hij gedwongen was zijn bezit te verkopen. De kunsthandel J. Goudstikker N.V. werd toen eigenaar en stelde in 1935 Nijenrode, dat met een deel van haar antiekverzameling werd gemeubileerd, open voor het publiek. Teven werden er tentoonstellingen georganiseerd en werden er feestern en concerten gegeven. Op het laatste schip dat naar Engeland vertrok, verliet Goudstikker in de meidagen van 1940 Nederland, maar kwam tijdens die oversteek door een val in het ruim, noodlottig om het leven.

Goudstikkers bezit werd in de zomer van datzelfde jaar aan de Duitse Alois Miedl verkocht, en werd tijdens de Duitse bezetting meerdere malen door bekende en beruchte nazifiguren, waaronder Seyss-Inquart, Herman Göring, Aus der Fünfen en Lages bezocht.

Op 8 mei 1945 gaven de laatste bezetters van het kasteel zich zonder enig verzet over, waarna Nijenrode eerst onder Militair Gezag, en daarna onder het beheersinstituut kwam te vallen. Eén jaar later, in 1946 dus, begon voor het

kasteel weer een nieuwe episode. Door de Stichting Nijenrode, Nederlands Opleidings Instituut voor het Buitenland, werd het kasteel in de aanvang gehuurd, en later op 12 juni 1950 gekocht."

Na deze laatste toelichting over Nijenrode's geschiedenis, begaf het gezelschap zich weer naar de ridderhofzaal, waar nogmaals de koffie klaar stond, en waar wij werden uitgenodigd om het terrein rond het kasteel, o.a. rosarium en faisanterie te gaan bezien. Alvorens hiertoe werd overgegaan, werden zowel de heer Postma als de "koffiedame" door mevrouw Verdegaal met een hartelijk dankwoord in de bloemetjes gezet. Voor wie de moed nog kon opbrengen, ving de wandeling naar het rosarium aan waarin het gietijzeren prieel, afkomstig van één der wereldtentoonstellingen die tussen 1850-1900 te Parijs waren gehouden, en de twee beelden van "Jantje lacht" en "Jantje huilt" die zich in de rondom liggende haag bevonden. Na de faisanterie met zijn fraai gekleurde vogels te hebben bezichtigd, kwamen wij via lommerrijke paden en lanen weer op ons beginpunt terug, waar een ieder persoonlijk afscheid nam van de heer Postma, hem dankende voor zijn boeiende, enthousiaste en van gedegen kennis tonende rondleiding waarvan een ieder echt had genoten.

G.A.Th.J. Meijer.

GEKNIPT VOOR

door

Han Put

Gooi- en Eemlander:

25 mei : Groen van Prinstereschool viert 75-jarig bestaan.

Gerard Koekkoek heeft een derde boek over Laren geschreven. Het heet "Larens Dorpsstraat" en zal alleen verkrijgbaar zijn in Larense boekhandels.

2 juni : Tapijtfabriek Fokker sluit na 160 jaar. Een van de bedrijfspanden van deze fabriek, Veerstraat 27 zal naar alle waarschijnlijkheid weer op de monumentenlijst terechtkomen.

4 juni : Monumentenbeleid moet slopershamer in bedwang houden.

14 juni : Een artikeltje over kasteel Huis ten Bosch, dat in 1673 door de Fransen is verwoest.

15 juni : Oude huizen aan de Schapenkamp moeten wijken voor nieuwbouw.

25 juni : Een bruidspaar in authentieke Larense kostuums.

2 juli : Tapijtfabriek Fokker wil toch in Hilversum blijven.

Een artikel over de kerk in 's-Graveland, die 35 jaar bestaat.

14 juli : Bussum biedt ruimte aan voor het streekarchief.

10 aug. : De charme van Huizen gaat schuil achter wat moeite, een bespreking van een wandelroute.

19 aug. : De vestingstad Naarden wil visrecht uit 1355 niet afschaffen.

HIK:

- 20 mei : Een aankondiging van wat er permanent te zien is in De Vaart.
- 3 juni : Zoeklicht op Oud-Hilversum, een artikeltje van Dr. P.W. de Lange.
- 10 juni : Dagbladvoorlichting monumentenbeleid schiet tekort, een artikeltje van Dr. P.W. de Lange.
- 8 juli : Stationsgebouw : laatste fase; op monumentenlijst of niet ?

GOOI- EN EEMBODE:

- 16 juni: Uit de schatkamer van Sypesteyn, het zilveren pronkzoutvat.

GOOIS WEEKBLAD:

- 26 mei: Enkele bewoners van Naarden hebben het initiatief genomen om tot een éénmalige expositie te komen van de geschiedenis van Naarden.